

12 PVM e. mokymosi modulis

PRIEVLĖS

Kurso dalijamoji medžiaga

Čia pateikiama naudinga svarbiausios kurso informacijos suvestinė.

Šis e. mokymosi kursas paremtas ES teisės aktais dėl PVM, galiojančiais 2020-01-01 (taikoma ES PVM direktyvai, ES PVM grąžinimo direktyvai ir ES PVM įgyvendinimo reglamentui).

Šis modulis yra platesnio PVM kurso dalis; jį sudaro šios dalys:

- Įvadas
- Teritorija
- Apmokestinamasis asmuo
- Sandoriai
- Apmokestinamųjų sandorių vieta
- Skaitmeninės paslaugos ir mini vieno langelio sistema (MOSS)
- Apmokestinimo momentas ir apmokestinamoji vertė
- Tarifai
- Neapmokestinimas PVM
- Teisė į atskaitą
- Mokesčio grąžinimas
- **Prievolės**

Šiame kurse aiškinamos teisinės prievolės, nustatytos PVM direktyvoje. Jos taikomos apmokestinamiesiems ir neapmokestinamiesiems asmenims. Taip pat sužinosite apie PVM informacijos ir mainų sistemą, kuri padeda valstybėms narėms bendradarbiauti ir kontroliuoti PVM visoje ES.

1. Mokymosi tikslai

Baigę šį mokymo kursą:

- Žinosite, ką turite daryti, kad nepažeistumėte jokių teisinių reikalavimų PVM srityje.
- Suprasite pridėtinės vertės mokesčio informacijos mainų sistemos (VIES) svarbą bendrojoje rinkoje.
- Žinosite, kad apmokestinamieji asmenys ir tam tikri neapmokestinamieji asmenys turi laikytis tam tikrų prievolių, tokių kaip:
 - prievolė mokėti;

- fiskalinio agento skyrimas;
- mokėjimo tvarka;
- registravimasis PVM mokėtoju;
- PVM sąskaitų faktūrų išrašymas;
- apskaitos tvarkymas;
- deklaracijų pildymas ir teikimas;
- sumuojančių ataskaitų teikimas.

2. Apmokestinamasis asmuo ir asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti mokestį

Paprastai **asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti PVM**, yra apmokestinamasis asmuo, **vykdantis apmokestinamąjį sandorį**.

Kartais prievolė **mokėti** mokestį tenka apmokestinamajam asmeniui arba kitiems asmenims, pvz., **neapmokestinamiesiems juridiniams asmenims, įregistruotiems** PVM mokėtojais, kuriems tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos.

Nustatant, kam tenka prievolė sumokėti mokestį, **apmokestinamasis asmuo** laikomas **neįsisteigusiu**, jei apmokestinamasis prekių tiekimo arba paslaugų teikimo sandoris vykdomas valstybės narės, kurioje jis nėra įsteigęs įmonės arba yra įsteigęs tik nuolatinį padalinį, kuris nėra susijęs su tiekimo procesu, teritorijoje.

Kartais mokestį gali tekti sumokėti pirkėjui, o ne apmokestinamajam asmeniui.

Pavyzdžiui: jeigu tiekėjo įmonė **įkurta ne ten, kur tiekiamos prekės, prievolė** sumokėti mokestį **gali tekti** pirkėjui.

Privalote žinoti, kad yra skirtumas tarp apmokestinamųjų asmenų ir asmenų, kuriems tenka prievolė sumokėti mokestį. Šį skirtumą reikia nustatyti, kad mokesčių administratorius žinotų, iš kurių asmenų reikalauti atlikti būtinus tikslinimus, jei mokestis sumokamas netinkamai, per vėlai arba iš viso nesumokamas.

Apmokestinamasis asmuo, kuriam tiekiamos prekės ar teikiamos paslaugos, privalo sumokėti PVM tais atvejais, kai neįsisteigęs apmokestinamasis asmuo jam tiekia gamtines dujas ir elektrą.

Tokios pat nuostatos taikomos, kai tiekėjas teikia tam tikras paslaugas apmokestinamajam asmeniui kitoje valstybėje narėje.

Bet koku atveju, jei tiekėjas yra neįsisteigęs apmokestinamasis asmuo, mokėti mokestį gali tekti klientui. Tokia pati nuostata taikoma, kai sandoriai, pvz., statybos darbų, metalo laužo

tiekimo ir pan., vykdomi apmokestinamojo kliento arba tam tikrais atvejais neapmokestinamojo viešosios teisės subjekto užsakymu (192a–205 str.).

3. Fiskalinis agentas

Toks fiskalinis agentas bus atsakingas už asmens, kuriam atsiradusi prievolė sumokėti PVM, prievolių vykdymą, įskaitant prievolę sumokėti PVM mokesčių administratoriui.

Fiskalinį agentą gali tekti skirti, jei asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti PVM, nėra **įsisteigęs** toje valstybėje narėje, kurioje turi būti sumokėtas PVM.

Kai asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti PVM, yra įsisteigęs valstybėje narėje, kurioje turi būti sumokėtas mokestis, fiskalinio agento skirti nereikia. Tai netaikoma **prekių importo** atvejais, kai gali būti paskirtas **fiskalinis agentas** (nebent yra sudaryta savitarpio pagalbos sutartis).

Asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti mokestį – įsisteigęs ES

Skirti fiskalinį agentą neprivaloma, jei mokėti PVM privalantis asmuo yra įsisteigęs ES.

Fiskalinis agentas taip pat neprivalomas, jeigu asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti PVM, yra įsikūręs šalyje **už ES ribų**, tačiau su šia šalimi yra sudaryta **savitarpio pagalbos sutartis**.

Asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti mokestį – įsisteigęs ne ES

Skirti fiskalinį agentą taip pat gali būti privaloma, jeigu asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti PVM, yra įsisteigęs ES nepriklausančioje valstybėje, ir su ja nėra sudaryta savitarpio pagalbos sutartis. Ši nuostata taip pat taikoma prekių importo atveju.

Asmuo, kuriam tenka prievolė sumokėti mokestį – skiriamas valstybės narės

Kiekviena valstybė narė **sprendžia, ar** reikalauti skirti fiskalinį agentą. Jeigu nusprendžiama, kad fiskalinį agentą skirti privaloma, asmuo, kuriam atsiradusi prievolė tokį agentą paskirti, privalo jį paskirti.

4. Apmokestinamojo asmens prievolės

Surinkto PVM sumokėjimas yra ne vienintelė prievolė.

Apmokestinamieji asmenys, **nors jiems ir nėra atsiradusi prievolė sumokėti PVM**, privalo **vykdyti keletą kitų prievolių**. Konkrečias administracines taisykles valstybės narės gali priimti savo nuožiūra.

Svarbiausios prievolės, išvardytos PVM direktyvoje:

Prievolė sumokėti mokesį: bet kuris apmokestinamasis asmuo, vykdamas apmokestinamus prekių tiekimo ir paslaugų teikimo sandorius, **privalo sumokėti PVM** mokesčių administratoriui. Tačiau yra tam tikrų atvejų, kai ši prievolė perduodama klientui.

PVM mokėjimas: visi apmokestinamieji asmenys, kuriems tenka prievolė sumokėti PVM, **privalo sumokėti grynąją PVM sumą** teikdami PVM deklaraciją. Importo PVM gali būti mokamas importo metu asmens, kuriam tenka prievolė sumokėti mokesį.

Registravimasis PVM mokėtoju: kiekvienas apmokestinamasis asmuo **praneša, kada jo, kaip apmokestinamojo asmens, veikla prasideda, pasikeičia ar baigiasi**. Valstybė narė kiekvienam apmokestinamajam asmeniui suteikia unikalų PVM mokėtojo kodą.

Tačiau tam tikromis aplinkybėmis valstybės narės gali nuspręsti tam tikriems apmokestinamiesiems asmenims tokio kodo nesuteikti.

PVM sąskaitų faktūrų išrašymas. Kiekvienas apmokestinamasis asmuo privalo užtikrinti, kad už parduotas paslaugas ar prekes būtų **išrašyta PVM sąskaita faktūra** laikantis PVM direktyvoje apibrėžtų sąlygų. Tokia sąskaita faktūra gali būti spausdinta arba elektroninė. Jeigu yra privaloma išrašyti PVM sąskaitą faktūrą, apmokestinamieji asmenys tokioje PVM sąskaitoje faktūroje privalo nurodyti PVM direktyvoje nurodytus duomenis.

Apskaitos tvarkymas. Kiekvienas apmokestinamasis asmuo privalo **tvarkyti pakankamai išsamią apskaitą, kad būtų galima taikyti PVM**, o jo taikymą galėtų patikrinti mokesčių administratorius. Kiekvienas apmokestinamasis asmuo registruoja, kokios prekės buvo siunčiamos ar gabenamos į kitas valstybes nares.

Kiekvienas apmokestinamasis asmuo privalo saugoti išrašytų ir gautų PVM sąskaitų faktūrų kopijas.

Deklaracijų teikimas ir pildymas. Kiekvienas apmokestinamasis asmuo pateikia PVM deklaraciją, nuroydamas **visą informaciją, reikalingą** nustatant mokėtino mokesčio dydį ir atskaitytiną sumą, kiek tai reikalinga norint nustatyti:

- **bendrą** sandorių vertę;
- **atskaitomas sumas;**
- neapmokestinamų **PVM sandorių vertę**.

PVM deklaracija turi būti teikiama tam tikrais valstybių narių nustatytais terminais.

Sumuojančių ataskaitų teikimas. Kiekvienas apmokestinamasis asmuo **kiekvieną kalendorinį mėnesį arba kas ketvirtį** turi pateikti **sumuojančią ataskaitą, kurioje turi būti nurodyti valstybėse narėse įsikūrę įsigyjantys asmenys**, kuriems apmokestinamasis asmuo tiekė PVM neapmokestinamas prekes arba teikė paslaugas, už kurias, kaip apibrėžta 196

straipsnyje, gavėjui tenka prievolė sumokėti mokestį. Sumuojančioje ataskaitoje taip pat turi būti pateikta konkreti informacija.

Valstybių narių bendradarbiavimas. PVM informacijos ir mainų sistema (**VIIES**). Valstybės narės privalo bendradarbiauti. ES yra sukurta sistema, leidžianti valstybėms narėms keistis informacija, surinkta iš jų valstybėse esančių apmokestinamųjų asmenų.

Valstybių narių administracijos gali susipažinti su informacija apie tarpvalstybinius prekių tiekimo ir paslaugų teikimo sandorius, už kuriuos pagal 196 straipsnį gavėjui tenka prievolė sumokėti mokestį.

Kiekvienas apmokestinamasis asmuo gali pasinaudoti tam tikromis sistemos funkcijomis, kad patikrintų savo klientų PVM mokėtojo kodus. Ši sistema padeda valstybėms narėms bendradarbiauti ir kontroliuoti PVM visoje ES.

Neribotos prieigos e. mokymosi kursai pasiekiami per EUROPA interneto svetainę: https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

Atminkite, kad čia pateikiama naudinga svarbiausios kurso informacijos suvestinė. Autentiškais laikomi tik Europos Sąjungos teisės aktai, paskelbti Europos Sąjungos oficialiojo leidinio numeriuose. Komisija dėl šio mokymo neprisiima jokios atsakomybės ar prievolių.